

NAGYPIRIT

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Nagypirit bemutatása	5
3. Örökségünk	7
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	13
5. Építészeti útmutató, ajánlások	17
<i>Telepítés</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Ipari terület</i>	
<i>Kertészeti útmutató</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok, kapuk</i>	
<i>Részletek</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
6. Jó példák	35
7. Utcák, terek	37
8. Hirdetések, reklámtáblák	39
9. Sajátos építményfajták	40
10. Impresszum	41

BEVEZETÉS

1

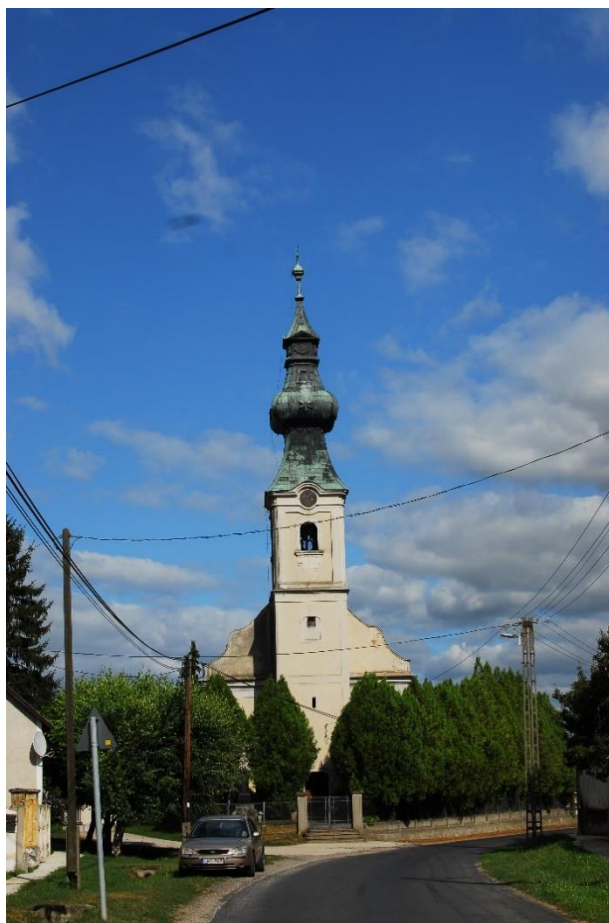
Nagy örömünkre szolgált, hogy megalkothattuk Nagypirit településképi arculati kézikönyvét. A kiadványon keresztül szeretnénk bemutatni a település gazdag történelmét, természeti és igen sokszínű épített értékét. Célunk, hogy minél szélesebb körben megismerjék az emberek a községet, így a kiadványt nem csak a helyi lakosoknak, de a település után érdeklődőknek is jó szívvel ajánljuk. Az épített értékekben bővelkedő települések arculatát kiváltképp fontos megőrizni.

Építészeti ajánlásainkat részletesen kidolgoztuk, azokat közérthető módon írtuk le, illetve fényképekkel és ábrákkal szemléltettük. A lakóházak homlokzata, vakolata, tetőformája ideális esetben egységet alkotnak.

A formájukkal eltérő lakóépületek kilépve az egységből, torzítyják az utcaképet. Ezért a kifejezetten kerülendő építőanyagokat, kivitelezési formákat is összegyűjtöttük és egyszerű ábrákon bemutattuk. Reméljük, hogy a közösen alkotott szabályaink, a hagyománytudatos építészet mentén, hozzájárulnak Nagypirit fejlődéséhez.

Fontos kiemelni, hogy a kézikönyv nem tekinthető lezártnak, hanem az sokkal inkább egy folyamatosan bővülő, szemléletformáló kiadvány.

NAGYPIRIT BEMUTATÁSA

Nagypirit község Veszprém megyében, a Devecseri járásban található. Veszprém megye nyugati részén, Vas megye szomszédságában fekszik. Szomszédos települései a tőle keletre elhelyezkedő Kispirit, illetve délnyugatra Boba. A falu távol esik a fontosabb közlekedési utaktól, a Bobát Csöglével összekötő, Kispiritet is érintő mellékút halad át rajta.

A legközelebbi vasútállomás Bobán, 4 km-re található. A község a Marcal folyó mellett, az ártérből néhány méterrel kiemelkedő partszegélyre települt. Kelet és észak felől a Marcal széles völgye határolja. A vizes területek egy része fokozatosan művelésre került, más része országos jellegű védett természetvédelmi terület és védett láp.

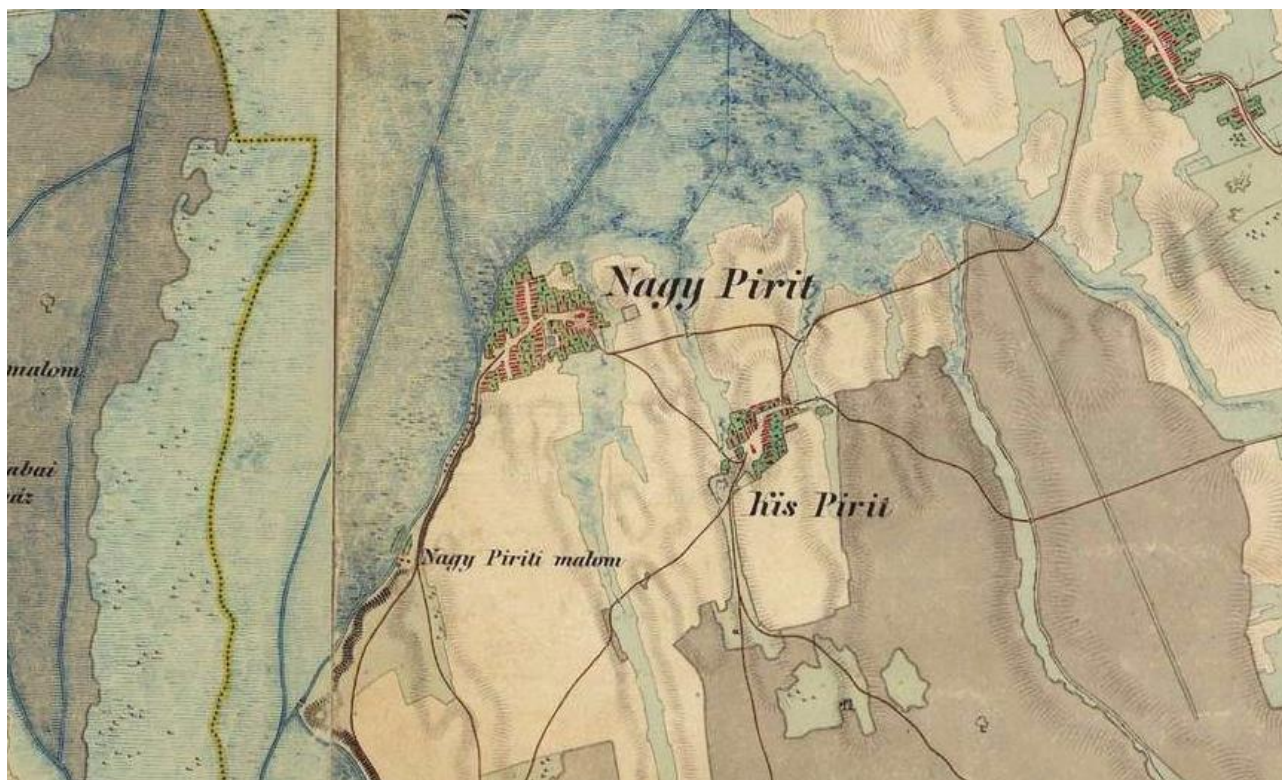

Az első katonai felmérés (1763-1787)

Mátyás Lajos festménye

A második katonai felmérés (1806-1869)

Az 1950-es években még 700-nál többen éltek a településen, de az elvándorlásnak köszönhetően a népesség száma igen lecsökkent. A Marcal- völgyében található település lakossága a 2015-ös adatok alapján 250 fő.

A település első említése 1372-ből származik, ekkor Pered néven szerepelt. Az eredetileg egységes Pirit a középkorban két részre szakadt, az egytelkes nemesek által lakott rész kapta később az Egyházas- vagy Nagypirit nevet. Ezzel ellentétben más források azt említik, hogy a XVII. században tekintélyes számú, házzal rendelkező és ház nélküli zsellér is lakott a faluban. Református templomát 1796-ban építették, míg tornya 1802-ben készült el hozzá.

ÖRÖKSÉGÜNK

Veszprém megye építészeti örökségére jellemző, hogy falvai csak néhány utcával rendelkeztek. A domborzati viszonyok, folyók nagyban befolyásolták a falvak településszerkezetét. Az apró falvakat elkerülték a nagyobb átalakítások, így megőrizték népies építészetüket. Bár az elmúlt 60 év több település építészetében a hagyomány elhagyásával, az építőkedv szertelen kifejezésformáival telt. A szocialista, mintatervek alapján készült lakóházak is jelentősen formálták a településképet. A Veszprém megyei aprófalvas hálózat viszont őrzi az egykori településképet. A települések lakóházai mellett szinte minden településen megtalálhatók a templomok, jó néhány műemléki védelem alatt áll. A falu településszerkezetét ezeréves fejlődés formálta, alakította. A XX. századra ésszerű okok miatt a keskeny, hosszú telekrendszer jött létre, amelytől csupán a szerek, szegek, tanyák és középbirtokosok telkei tértek el. Nincs két egyforma falu. Minden falu, táji, építészeti jellegével és lakosainak viselkedésformáival egyenként is kifejezett egyéniség. Nagypirit és a megye legrégebben fennmaradt lakóházai a hagyományos parasztházak.

A lakóházakat igen változatos megjelenési formában láthatjuk. A községre a fésűs beépítés jellemző, a települést nyugatról a Veszprémi-csatorna, keletről mezőgazdasági övezetek határolják. A népies elemeket felvonultató épületek jellemzően nyeregtetővel, illetve csonka kontyútetővel épültek. Az oromzatot néhol egyszerű párkány díszíti, másutt domborművek is láthatók rajta. A nyeregtetős parasztházak oromzatán füstlyukas nyílás látható, illetve az oromzat szegélyei gyakran színezettek. A jellemzően cseréppel fedett épületek többnyire 2 vagy 3 ablakkal néznek az utcára. A tornáckialakítás is igen változatos, többnyire falazott oszlopos tornácokat láthatunk, ugyanakkor gyakori a tornác elhagyásával épült parasztházak jelenléte is. A paraszti porta szerves részét képezték a gazdasági épületek, ólak, illetve tárolók. Ezek a parasztház folytatásaként épültek, illetve az udvar hátsó és oldalsó részében álltak. A melléképületek a szocialista kollektivizálás idején kerültek háttérbe, a termelőszövetkezetek megjelenésével értelmüket veszítették. Nagy részük az enyészetté vált, vagy lebontották. Ugyanakkor néhol a mai napig állnak, ezek magas építészeti értéket képviselnek.

Az olyan településeken, mint Nagypirit, ahol még létezik a hagyományos épületek kisebb-nagyobb együttese, mindenképpen érdemes a hagyománytisztelő építkezés, felújítás szorgalmazása.

Református templom

A nagypirity református templom műemléki védettség alatt álló épület, mely középkori alapokon nyugszik. A templom 1796-ban, míg a tornya 1802-ben készült, s a homlokzatán a késő barokk stílusjegyei fedezhetők fel.

Kiemelendő, hogy a templom ex-lege, tehát a törvény erejénél fogva a környező területe műemléki környezetnek minősül. Ez a Rákóczi utca 315, 34, 30, 29, 8, 7, 6, 5, 1, 313/1, 313/2, 305, 304, 300, 275, 278, 35, 40 sz. épületeket érinti, ahol védelemre érdemes építészeti értékeket találunk.

Emlékmű

A templom előkertjében található az I. világháborúban elesett katonák emlékműve. Neveik fekete márványba vésettek. A tetején lévő gömbbe egy kibontott szárnyú madár kapaszkodik.

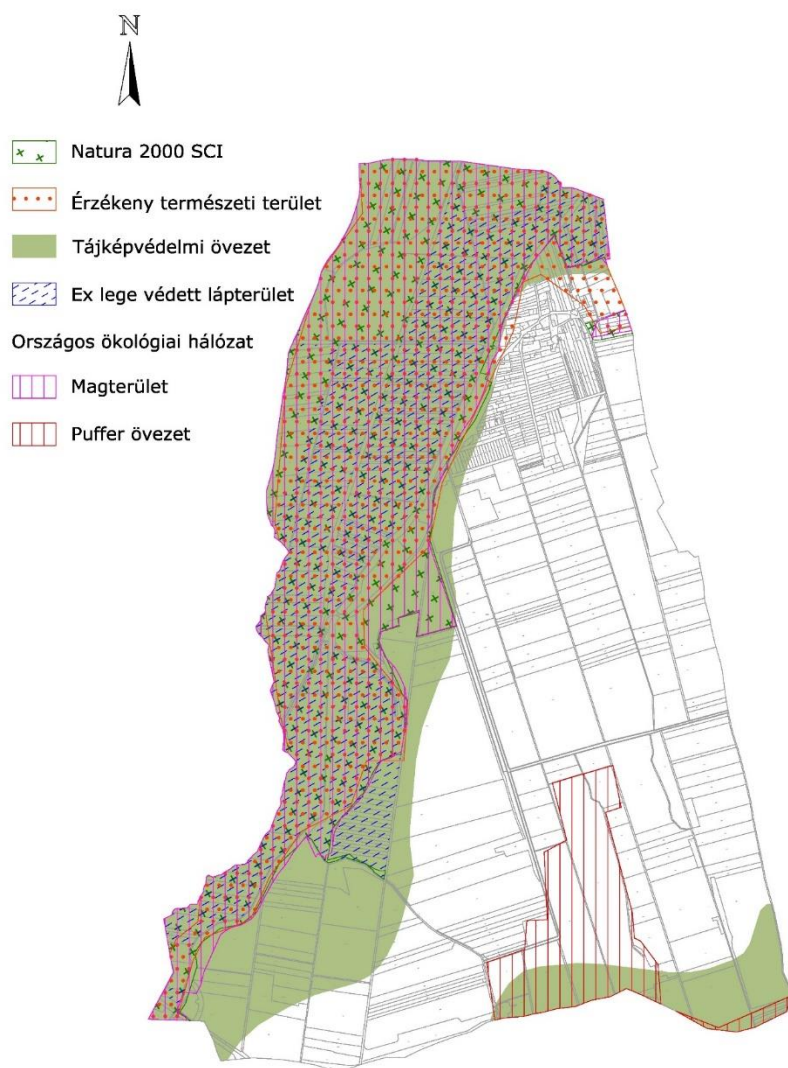
Természeti értékek

Nagypirit a forgalmas közutaktól távol lévő, tiszta levegőjű község, amely gondozott közterületekkel rendelkezik. A Somló és a Ság között helyezkedik el, nagyjából félúton. A horgászok szerelmesei találhatnak itt egy 4,6 ha felületű horgásztó együttest, amely amurral, ponttyal, illetve keszeggel van telepítve. A területet Natura 2000-es védettségű lápon áthaladó földúton lehet megközelíteni.

A Marcal-medence Különleges Természetmegőrzési Terület Natura 2000 védeltséget élvez. Számos védett faj és élőhelytípus megtalálható a térségben: skarlátbogár, sárga gyapjasszövő, csíkos medvelepke, magyar tarsza, nagy tűzlepke, sötét hangyaboglárka, vérfű hangyaboglárka, réti csík, halványfoltú küllő, vöröshasú unka, dunai tarajosgőte, közönséges vidra.

Az ártéri mocsárrétek közel 700 hektáros területet foglalnak el, mellyel a legnagyobb védett élőhely.

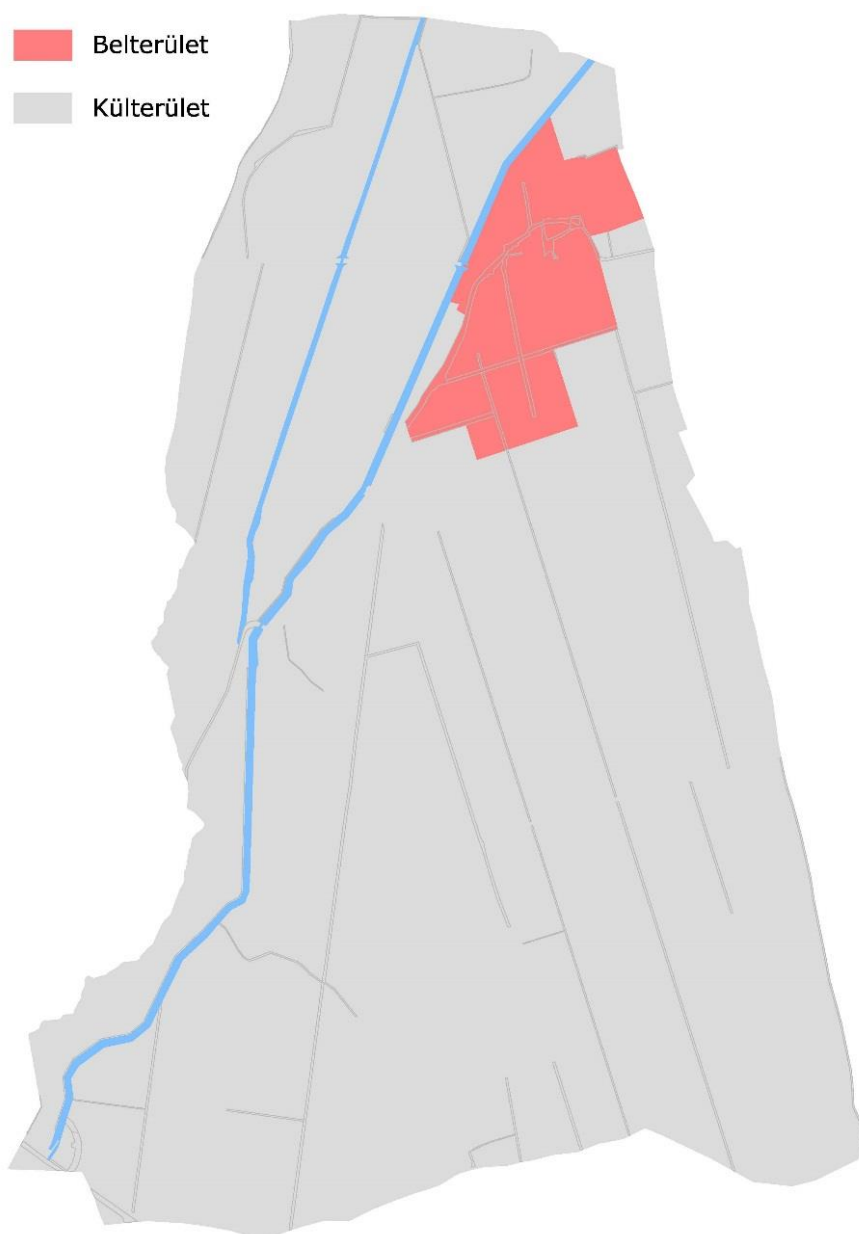
ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

4

Nagypirit település

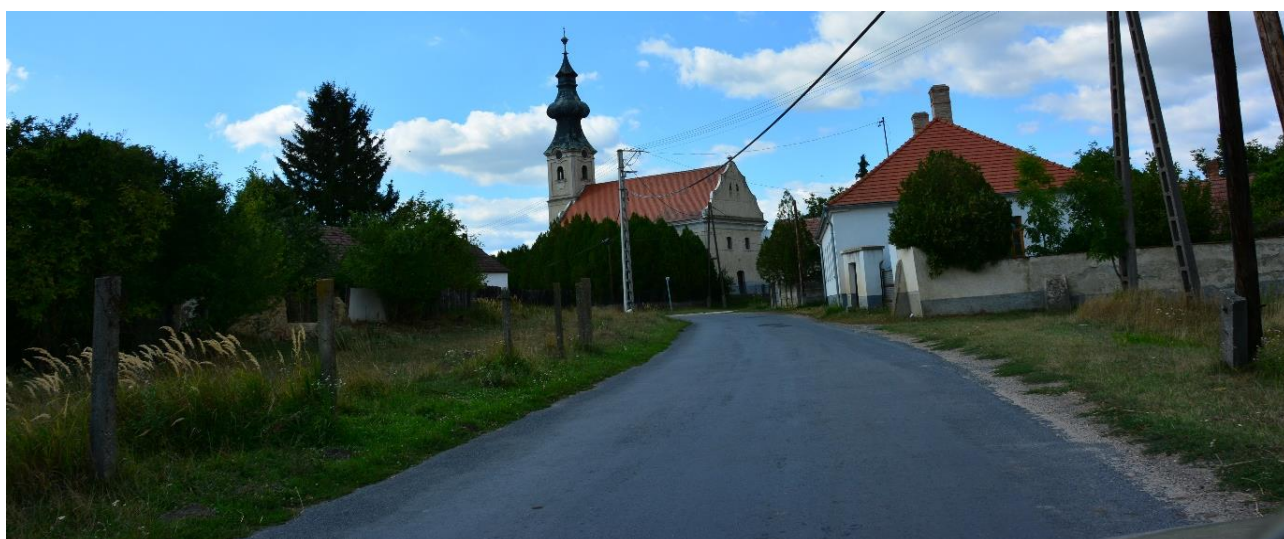
A Marcal völgyében, Veszprém és Vas megye határánál található a csaknem 400 lakosú település. A falu távol esik a fontosabb közlekedési utaktól, a Boba-Csögle összekötő, Kispiritet is érintő mellékút halad át rajta. A legközelebbi vasútállomás Bobán, 4 km-re található.

A településen az arculati jellemzők tekintetében elválasztható egymástól bel- és külterület.

Nagypirit belterülete

Nagypirit belterülete jellemzően falusias karaktert hordoz magában. A beépítés követi a kiépült utcák vonalát. Megfigyelhető, hogy a főutcának számító Rákóczi utca mentén a lakóépületek nem arra merőlegesen telepítettek, hanem kisebb szöget bezárva sorakoznak. A település további részein sakktábla alaprajz kialakulása figyelhető meg. Ennek értelmében az újonnan kialakult utcák (Kossuth Lajos utca, Jókai utca, Táncsics utca, Dózsa utca) egymással párhuzamosak, illetve egymásra merőlegesek. Köveztetésképpen az utcák úgynevezett telektömböket zárnak közre, melyek a peremek felé haladva közvetlen kapcsolatban állnak a kiterjedt mezőgazdasági területekkel. Ezen felül sajátos az utcára merőleges telepítési mód, tehát a lakóépületek hossz tengelye az utca vonalával rendszerint kilencven fokot zár be.

A belterületi beépített és a még beépíthető területek zöme lakóterület.

A közintézmények a Rákóczi és a Kossuth Lajos utca mentén helyezkednek el. A református templom környékén szépen gondozott zöldfelület található.

Az épületek jellemzően utcafrontiak, nyeregtetősök. A tetőgerincük az utcával párhuzamos és merőleges is lehet, nincs meghatározó irány.

A homlokzatok vakoltak, az ablakok körül eltérő színű festéssel vannak díszítve, a tető jellemzően cseréppel fedett. Találunk szép népi értékekkel rendelkező épületeket, amelyek megjelenítik a zsalugáteres, osztott üvegű, hagyományos faablakot és homlokzatképzésében is őrzik a népi hagyományokat.

Nagypirit külterülete

A nyugati és északi határrészt a folyót kísérő rétek fedik, az egykori mocsaras "Marcal-bozót" mára megszelídült nyomaként. Dél és kelet felé már kicsit magasabb, szántókkal borított felszín húzódik. A szomszéd falu, Kispirit mindössze fél km-re fekszik. Távolabb, déli irányban erdőket is találhatunk.

A délkeleti részen, a Dózsa utcától délre ipari terület fekszik. Néhány szabadonálló, nyeregvetős épület egymásra merőlegesen, illetve egymással párhuzamosan áll.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

5

Nagypirit belterületi településrész

Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket, viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat.

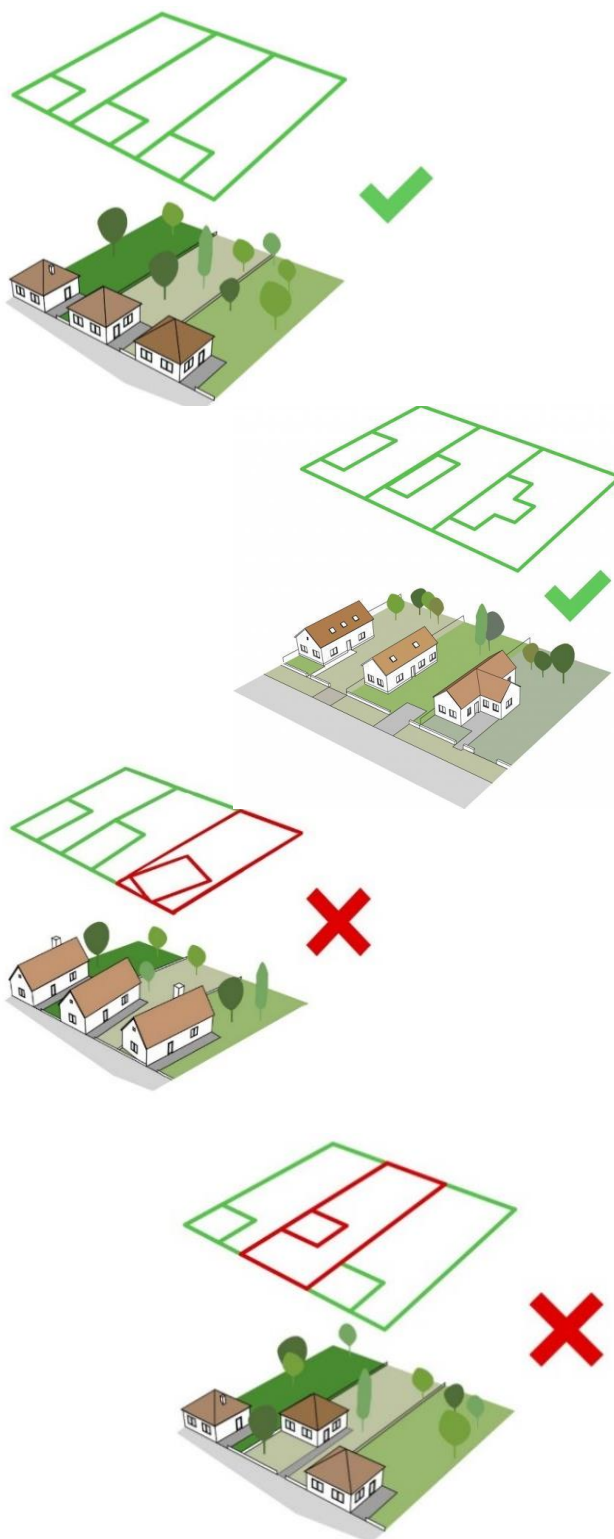
TELEPÍTÉS

Nagypirit telkeire az oldalhatáros beépítés jellemző, ahol az épületek tengelyei vegyesen merőlegesek és párhuzamosak az utcákkal. Vannak előkertes és utcavonalra húzott házak is a településen.

Új épületek elhelyezésekor célszerű a szomszédos épületekhez igazodni.

Nem tanácsos a látható tengelyektől elforgatni az új épületeket, illetve azokat a kialakult építési vonaltól hátrébb húzni.

Az alább látható fényképen Nagypirit vegyesen telepített lakóépületei láthatók.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Tanácsos a meglévő házakon látható tetőkhöz hasonló tetőhajlásszöggel kialakítani az újonnan beillesztetni kívánt tetőket. A településen 35-45 fok közötti dőlésű magastetők figyelhetők meg, amelyektől nem tanácsos eltérni. A magas vagy kis hajlásszögű tetővel épülő házak nem illeszkednének környezetükbe.

MAGASSÁG

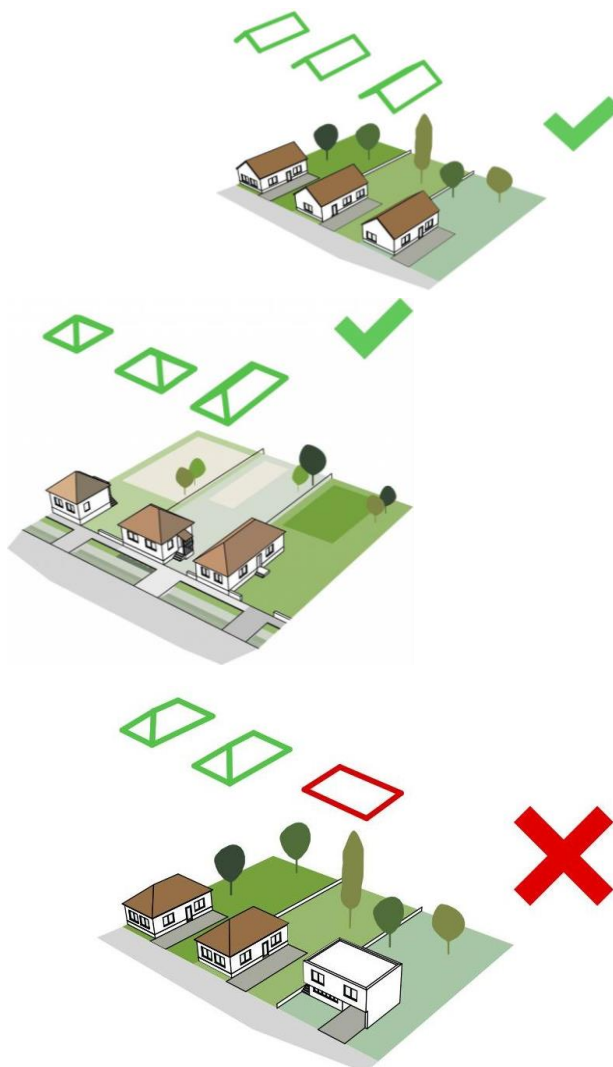
Nagypiriten az utcaképek karakterének megtartása érdekében fontos, hogy a jelenlegi szövetbe beillesztetni kívánt épületek hasonló építésmagassággal rendelkezzenek, mint a szomszédos házak. Nagypiriten egyszintes épületek találhatók, melyektől eltérni nem ajánlott.

A képen megfelelő tetődőlésszögű, közel azonos, földszintes épületek láthatók Nagypiritről.

TETŐFORMA

Nagypiriten a tetőformák általában egyszerű nyeregtetők, kontyvetők vagy csonka kontyvetők. A felsorolt tetőformákkal megépült házak mellé nem javasolt bonyolult tetőt vagy lapostetőt kialakítani, ajánlott a közelben lévő tetőket mintául venni és azokhoz igazodni.

A képen látható, Nagypiriten álló épületek két jellemző tetőtípust mutatnak, a nyeregtetőt és a kontyvetőt.

SZÍNEK

A hagyományos falusi házak színvilága közel megegyező: a falak világos pasztellszínek vagy fehérek, a nyílászárók sötétbarnára vagy zöldre festettek, a tetők vöröses árnyalatúak, a kerítések és lábazatok az épülettel harmonizáló színnel ellátottak. Új épületek kivitelezése és felújítások alkalmával javasolt a népi mesterek által használt eszközöket alkalmazni.

Egységes utcakép érdekében kerülendő az élénk színek használata, a túldíszítettség és a településhez nem illő, nem természetes anyagok használata.

A fotók javasolt példákat szemléltetnek az épületek színezéséhez.

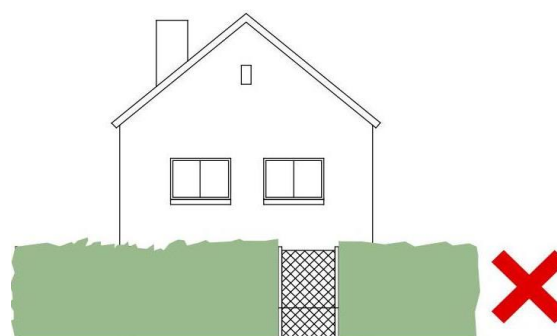
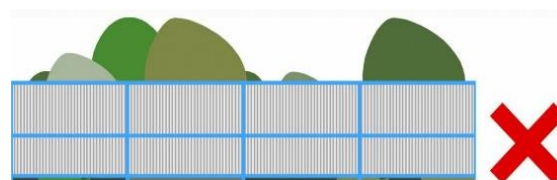
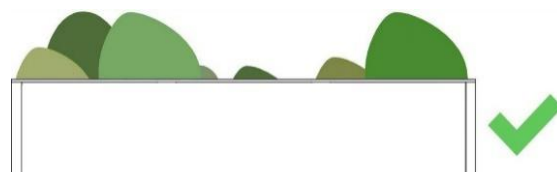
KERÍTÉSEK

Fontos az utcákat és az ingatlanokat elválasztó kerítések egységes képe. A hasonló kerítéskialakítások az utcaképre pozitív hatással vannak.

Nagypiriten az áttört és tömör kerítések is jellemzőek. A tömör kerítéseket ajánlott az épülettel megegyező vakolattal ellátni, míg az áttört, fa- vagy fémkerítéseket a házakkal harmonizáló színűre festeni.

Kisebb településeken kerülendő a paneles kerítés használata és a sövény sem ajánlott.

A képek Nagypiriten álló kerítésekre mutatnak példát.

A vegyes beépítésű településen ajánlott a szomszédos ingatlanoknál használt stílusban megvalósítani az újonnan épülő kerítést. Az áttört kerítések készülhetnek fából vagy fémből, tömör lábazattal vagy pilléres megerősítéssel is kialakíthatók, ezeknél a kerítésekkel megegyező kapukialakítás célszerű. A falazott, tömör kerítéseket javasolt vakolattal ellátni és azoknál a tömör fém vagy fa kapuk használata tanácsos.

Dróthálós kerítéseket nem javasolt belátást gátló anyaggal bevonni.

Falusias településeknél kerülendő az előregyártott betonelemes kerítés és a túldíszített kerítés használata.

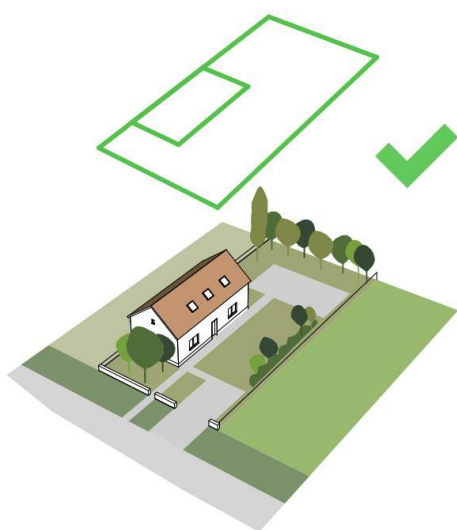
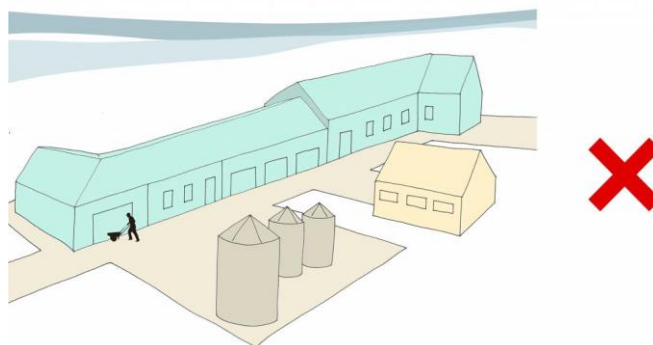
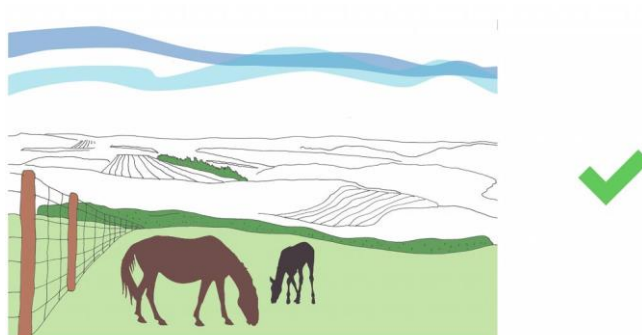
Nagypirit külterületi településrész

Az építészeti útmutató ezen fejezete a külterületi településrész beépítési ajánlásait tartalmazza. A külterületen is fontos, hogy olyan épületek és épületfelújítások kerüljenek megvalósításra, melyek a településrész karakteréhez illeszkednek, azzal harmonizálnak.

TELEPÍTÉS

A település külterületén mezőgazdasági épületek találhatóak. Itt a beépítés laza, nem egységes, az adott funkció technológiájához alkalmazkodik.

A területek általában védőerdővel övezettek, a telkek belső úthálózattal rendelkeznek.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A külterületen is jellemző az egyéges hajlásszög megtartása.

A meglévő épületek tetőhajlásszögéhez ajánlott igazítani az újonnan létrehozott épületek tetőhajlásszögét, amellyel egységes képet mutathatnak.

MAGASSÁG

A külterületeken is törekedni kell arra, hogy az ott található épületek magasságához alkalmazkodjunk.

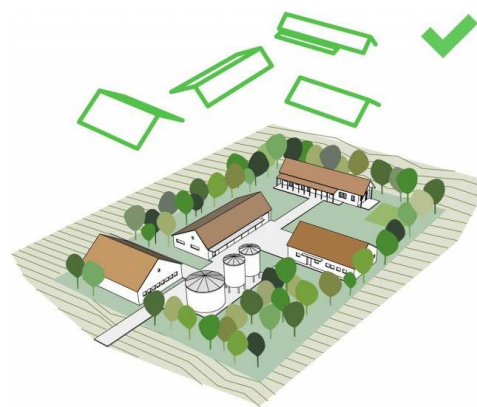
Ajánlott az azonos vagy közel azonos magasságú épületek kialakítása, mellyel nem rontjuk el a kialakult településképet.

TETŐFORMA

A külterületen lévő épületek tetőformái általában egyszerű nyeregtetők, kontyolás és összetett tető alkalmazása nélkül.

A külterületen is fontos, hogy megtartsuk a településre jellemző tetőformákat, attól eltérni nem javasolt, hogy ezzel szép településkép kialakítását segítsük elő.

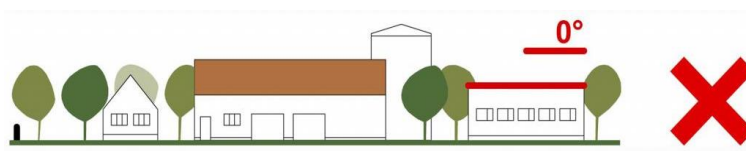
A fényképen a gazdasági területen álló egyik épület látható, mely szabadonállóan helyezkedik el. Nyeregtetős, hosszan elnyúló épület.

TEREPALAKÍTÁS

A külterületen sík a terep. Az épületeket a telken belül érdemes a közlekedő utaktól távol elhelyezni, ezzel belső közlekedési útvonal kialakítása válik szükségessé.

Az állattartó épületek köré a község irányából érdemes erdősávot telepíteni a szag és por terjedésének megakadályozására.

KERTÉSZETI ÚTMUTATÓ

A növényalkalmazást jelentősen befolyásolja a potenciális vegetáció, mely itt a Pápa-Devecseri sík déli részén a cseres-kocsányos tölgyes. Ennek névadó fajai a kocsányos tölgy, illetve a csertölgy, melyek méretükből adódóan leginkább parkfának alkalmasak, illetve előbbinek ismerjük oszlopos habitusú fajtáit, melyek kisebb helyigénnyel rendelkeznek.

Az elegyfajok közül jelentős a közönséges nyír, melynek alapfaján túl népszerűek a kiskerti telepítésre is alkalmas, kompakt fajtái.

Fontos megemlíteni a közönséges gyertyánt, melynek előnyös tulajdonsága, hogy jól metszhető, alakítható, így akár sövényt is nevelhetünk belőle. Ezen kívül ismert még számos másik fajtája: a csüngő koronájú igazi különlegességnek számít habitusának köszönhetően, az oszlopos fajták pedig utcafásításra is alkalmasak. A *'Monumentalis'* nevével ellentétben alacsony, kompakt fajta, kecses, kúpos koronájával szép szoliter fája lehet a kertnek.

Megemlítenéd még a vadvörte, mely igen szép szoliter fává nő, és ehető, fanyar ízű termése miatt is közkedvelt. Helyet kaphat szőlőskertekben is, akár csak a közönséges dió. Ugyancsak előfordul a társulásban a méretéből adódóan leginkább parkokba telepíthető mezei szil, melynek alapfaján túl választható különleges tarka levelű változata is. A galagonyák közül az egybibés galagonya bátran ajánlható kiskertekbe, hiszen nem igényel nagy helyet, igénytelenségének és ellenállóságának köszönhetően pedig kiválóan alkalmas közterületi telepítésre is. Az alapfajából nyírott, illetve nyíratlan sövény is kialakítható, az oszlopos fajtája és a keskeny, kúpos koronát nevelő pedig utcafásításra alkalmasak. Az többi halvány rózsaszín virágaival és sötétzöld leveleivel igazán különleges.

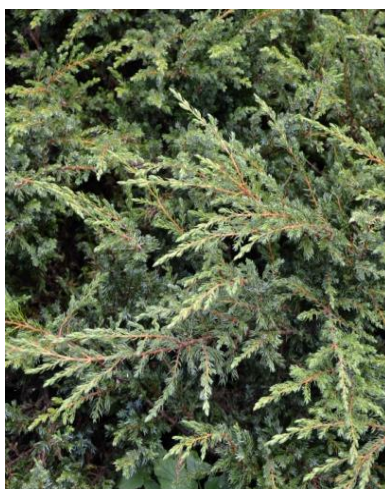
A cserjefélék közül elsősorban a húsos somot kell kiemelni, mely egykor a Somló lankáit borította. Tulajdonképpen erről a cserjeféléről kapta a vulkáni tanúhegy a nevét. Később helyére szőlőt telepítettek, így jelenleg is szőlőültetvények sokasága határozza meg a táj karakterét. A húsos som javasolható, melynek nagyméretű, C vitaminban gazdag termései finomak és rendkívül egészségesek; valamint kifejezetten ellenálló kórokozókkal, a kártevőkkel szemben.

Telepíthetünk bátran rózsaféléket is, melyek egész nyáron át elbűvölnek gyönyörű virágaikkal és illatukkal. Az örökzöldek közül nyugodtan választható a közönséges boróka, melynek számos fajtáját ismerjük. Az oszlopos habitusúak köréből legnépszerűbb a tömött, sűrűn ágas, valamint a karcsú koronájú fajtája.

Helye van ezen kívül a cserjés pimpónak is a kertekben, közterületeken egyaránt, alkalmas alacsony nyíratlan sövénynek, talajtakarónak, de utak szegélyezésére is kiváló és egész nyáron virágzik.

A lágyszárúak alkalmazására is számos lehetőség nyílik kertekben, közterületeken egyaránt. Utóbbi esetében leginkább a nagyobb méretű, virágágyai fajok jöhetnek szóba, míg kertekben bátran létesíthetünk akár sziklakertet is, hiszen nem hat tájidegen elemként a területen. Miután a Somlót bazalttufa alkotja, célszerű ezt alkalmazni a sziklakertekben is, vagy ennek hiányában más, hozzá hasonló kőzetet.

A sziklakertekben megjelenhetnek párnás habitusú díszfüvek, például csenkeszek vagy sásfélék, de helyet kaphatnak különböző virágaikkal díszítő fajok is, mint például a sziklai ternye vagy különböző harangvirágok.

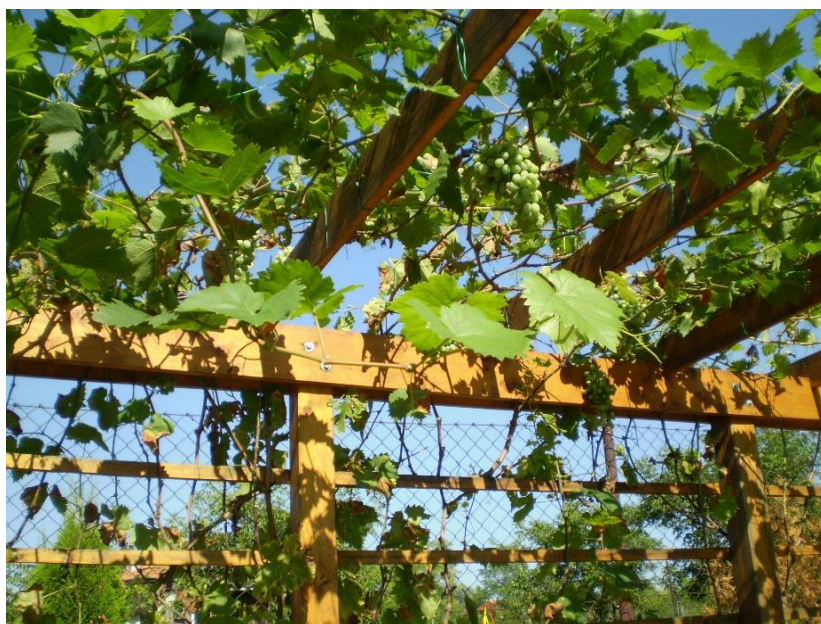
A kertek elrendezését illetően megállapítható, hogy a klasszikusnak vett előkertek kevésbé jellemzőek erre felé, a lakóházak általában telekhatáron állók. Mellettük az oldalkert díszítő funkciót tölt be, vagy autóbeállóként szolgál, haszonkerti felhasználásuk nem jellemző.

Gyakran ültetett növények ezekben az oldalsó kertrészekben a rózsák, illetve különböző örökzöldek: fenyők, tuják, borókák. Javasolható a kerítés szigorú vonalvezetésének oldására nyírott vagy nyíratlan sövények használata, például gyertyánnal vagy galagonyával, illetve miután jellemző a térségre a szőlőtermesztés, bátran létesíthető szőlőlugas is.

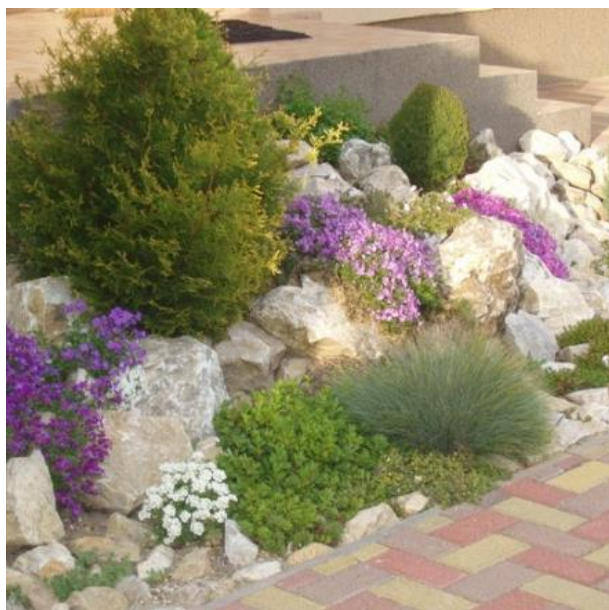
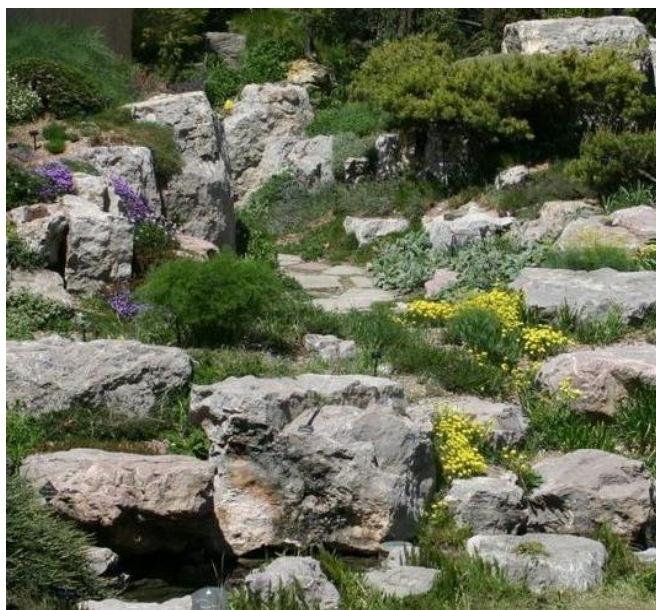
A Somlót alkotó bazalttufa változatos felhasználása jellemző a kertekben. Megjelenhet épületek, kerítések lábazatában, de akár sziklakertek kőanyagaként is.

Sziklakertet célszerű a kert hátsó felében a pihenőkertnél kialakítani, méghozzá nem kőkupacként, hanem meglévő épített elemhez, például lépcsőhöz, teraszhoz kapcsoltan. Ilyen formában indokolt a létesítése, kialakításával harmonikus összképet teremthetünk a kertben megidézve a táji adottságokat.

Helyet kaphatnak bennük a már említett évelőkön túl kisméretű területű borókák, mint például a közönséges boróka fajtája, illetve a cserjés pimpók közül is ismerünk kisebb, sziklakertbe is telepíthető fajtákat..

Ezek a sziklakertek a cserjékhez, fákhöz hasonlóan ugyancsak részt vesznek a homorú térfal kialakításában békés zugot teremtve a hátsókertben. Pihenőkerten túl akár kisebb veteményes is kialakítható, ahol különböző zöldségfélék, gyümölcsök termelhetők meg.

ANYAGHASZNÁLAT

Javasolt tetőfedéshez a cserép héjazati anyag.

Kerülendő a hullámpala és a fémlemezfedés.

Kültéri járda esetén és gépkocsibeállóknál javasolt a térkő használata.

Telken belüli burkolt felületek kiképzésekor kerülendő az aszfalt és beton.

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

A hagyományos építészet szerint a sötétbarna vagy sötétzöld, fa nyílászárók használata tanácsos kisebb településeken. Az ablakok árnyékolása zsalugáterrel megoldható, kerülendő a műanyag redőnytokos ablakok használata. Az ajtók az ablakokkal megegyező színben, tömören készíthetők. *(Nem minden kép készült a településen.)*

A kerítések vonalában álló kapukat a kerítéssel megegyezően, illetve azzal harmonizáló módon javasolt kialakítani.

RÉSZLETEK

Nagypiriten néhány épület képviseli a népi hagyományokat, melyeknél az oromfal csipkefállal (lépcsőzetesen rakott téglákkal) zárul, az oromfalon szimmetrikusan füstlyukak helyezkednek el, illetve az utcai homlokzatok szimmetrikusan homlokzatvakolattal díszítettek.

HOMLOKZATKÉPZÉS

Nagypirit épületeinek utcai homlokzatai változók. Vannak csonkakontyos, vagy kontyolt tetős homlokzatok és előfordulnak a hagyományos, oromfalas, párkánnyal díszített, nyeregtetős kialakítású épületek is. Az épületek hosszanti és rövidebb oldalai is fordulhatnak az utcák irányába. Minden esetben javasolt a hagyományos szín- és formavilág lekövetése új épület építése és meglévő épület felújítása során.

JÓ PÉLDÁK

Az újonnan épülő épületeknél javasolt a népi építészetben megfigyelhető formavilágot, anyaghasználatot és színvilágot használni. Tervezéskor nem szabad megfeledkezni a falu arculatához illő díszítettségről és arányokról. Fontos, hogy karakterhű megoldások szülessenek, hogy a kisebb települések továbbörökíthessék hagyományait. Nagypiriten található jó kezdeményezések, melyeknél a fehér falak és a hosszanti elrendezésű fa ablakok felhasználásra kerültek.

A népi építészeti karaktert hordozó épületek felújítása

Hagyományos parasztházak felújításakor fontos az eredeti anyaghasználat megtartása és a településre jellemző részletképzések restaurálása. Kerülendő az utcai homlokzatokon a meglévő nyílások befalazása vagy megnagyobbítása, így megőrzésre kerülhetnek a népi építészeti értékek. Nagypirítre alkalmazható felújított épületekre láthatók itt példák, melyek nem a településen készültek.

UTCÁK, TEREK

A települést széles utcák, nagy zöldsávok jellemzik. Az utcákon megfigyelhetők díszítő tárgyak is, melyek kellemesebbé, barátságosabbá teszik a Nagypirit településének összképét.

8

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Reklámfelületek kialakításához javasolt a fa táblák és vas cégérek elhelyezése.

Nagypiriten kerülendő a fényreklámok, molinók és óriásplakátok használata, melyek nem illeszkednek a település karakteréhez.

9

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

A parabola antenna, a klímaberendezés és más műszaki berendezések elhelyezése a főhomlokzaton kerülendő.

A képen példa látható antenna álcázására. Ma már fenyőfára hasonlító kialakítás is lehetséges, így a településkép nem sérül, az antenna beleolvad a környezetébe és nem okoz zavaró látványt.

IMPRESSZUM

NAGYPIRIT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Nagypirit e-mail címe: hivatal@nagypirit.hu
Nagypirit postai címe: 8496, Nagypirit, Kossuth u. 42
Telefon: +36 88 502-400
Polgármester: Burján Ernő

Főépítész: Farkas István
Főépítész e-mail címe: nagypirit@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Farkas István, Németh István, Bujáki Bence
SZÖVEG: Németh István, Kovács Krisztián
FOTÓ: Farkas István, Németh István
ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.
GRAFIKAI TERVEZÉS: Farkas István

Nagypirit, 2017. december 08.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között, máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amelyek a település arculatát, karakterét kedvező irányba módosíthatják.

A kézikönyvben kerülendő példaként szereplő képek nem a településen készültek.